

Ulempe deraf; jeg har ikke hørt nogen Mand fra Landet sige: „Paa det Sted, hvor jeg hører hjemme, søle vi den og den Ulempe.“ Net, det er kun i Kjøbenhavn, paa Grund af aldeles locale Forhold, at saadanne Klager have gjort sig gjældende. Jeg vilde derfor troe, at det i denne Henseende vilde være aldeles tilstrækkeligt, naar der blev skredet ind fra Administrations Siden. Jeg skal hertil søie, at det for mig vil være en aldeles nødvendig Betingelse for at gaae ind paa Loven, at de Endringsforslag, der ere stillede af Udvalgets Mindretal, blive antagne. Jeg nægter imidlertid ikke, at jeg desuagtet vilde have ikke lidet Betænkelse ved den foreslaaede Anordning paa Grund af de Erindringer, den ærede Justitsminister har anført derimod; idet det dog let kunde være, at denne Anordning vilde betage det offentlige Liv den Charakter, som det dog har her om Søndagen; thi jeg skjønner ikke rettere, end at det ved denne Anordning ingenlunde vil blive forhindret, at jo Forlystelser i private Huse kunne finde Sted under Gudstjenesten paa en denne forstyrrende Maade. Dette er imidlertid Noget, som man maa see kunde forandre ved et Endringsforslag til 3die Behandling. Denne Sag er iøvrigt, saa forekommer det mig, bleven forhandlet saa vidtløftigt og udtømmende, forsaavidt den staaer i Forbindelse med den offentlige Gudstjeneste, at jeg ikke skal søie Noget til det, som i denne Henseende er gjort gjældende. Derimod er der en anden Side af denne Sag, hvorpaa Opmærksomheden efter min Mening ikke har været tilstrækkeligt henvendt, og i Henseende til hvilken jeg i en væsentlig Grad afviger fra de Anskuelse, flere af de andre Herrer have udtalt. Den større Arbeidsfrihed træder i denne Sag op som et Børn om Arbejderne, men for mig stiller Forholdet sig saaledes, som om netop Bestemmelsen om, at der skal være en Hviledag, er en Bestemmelse, der væsentligt er til Gavn for Arbejderne, hvorimod det, at ophæve disse Bestemmelser, væsentligt vil være til Gavn for Arbejdsherrene, for dem, der have Meget at udrette. Der staaer i en Anordning, som vi Alle kjende, angaaende Huusmændenes Pligtarbejde, at de kun skulle arbejde 10 Ti-

mer om Dagen. Der er fastsat en vis bestemt Arbejdstid, i hvilken de skulle arbejde; men ifølge den her foreslaaede Lov kunne de accordere med Arbejdsherren om at arbejde længere, og derved — saaledes kunde man sige — faae Leilighed til at forfjene mere. Men tilbligere anerkjendte vi dog Allesammen, at denne Fastsættelse af Pligtarbejdet, der gjælder ikke alene for Fæstehusene, men ogsaa for Leiehusene, og den i Forbindelse dermed staaende Bestemmelse, at ingen Overenskomst, der gaar ud over disse Timer er gyldig, netop er truffen i Arbejdernes Interesse. Jeg vil bede de Herrer nogle faa Nidblik at tillade mig yderligere at henlede deres Opmærksomhed paa denne Gjenstand. Lader os see, hvorledes Forholdet stiller sig i det borgerlige Samfund. Efter min Mening anerkjendes det at være til Gavn for det hele Samfund, at der er en Dag, hvor Arbejdet skal hvile, at der er en Dag, hvor de borgerlige Systemer væsentligt skulle ophøre og Sjælen faae Leilighed til at hengive sig til andre Betragtninger. Men, staaer det i den Enkeltes Magt at gennemføre dette, hvis der ikke i denne Henseende bliver givet en almindelig Bestemmelse? Kan f. Ex. den enkelte Kjøbmand i en By luffe sin Boutik og ophøre at handle, naar det staaer de Andre frit for at handle? Selv om der var en stor Majoritet af Handlende paa et Sted, som ikke vilde handle om Søndagen, vilde da ikke alligevel den Enkelte ved at undlade at tage Hensyn dertil berøve de Andre en Frihed, hvorom den nuværende Lovgivning netop værner ved at forbyde at handle om Søndagen? Lader os tænke os et Land, hvor Arbejdet gif for sig om Søndagen, og lader os tænke os et andet Land, hvor der slet ikke blev arbejdet om Søndagen, hvad vilde Følgen deraf være? I det Land, hvor der blev arbejdet om Søndagen, der vilde det være det Samme, som om der var 1/6 flere Arbejdere. Er det nu til Gavn for Arbejderne, at der er 1/6 flere Arbejdere i et Land? Er det ikke Noget, som nødvendigvis maa trykke Prisen paa Arbejdet, naar Arbejdet bliver det samme, men Arbejdernes Antal forøges med 16 à 17 pCt.? Vil det ikke være til Skade for Arbejderne (Nei! Nei!)? Hvorledes? man siger Nei? Jeg gad dog vide, om ikke